

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21429/2022
09.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији су пуномоћници Ненад Сацаковић и Марко Радивојевић, адвокати из ..., против тужених ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Миломир Веселиновић, адвокат из ..., ради утврђивања удела у породичној заједници, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1354/22 од 21.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 09.11.2023. године донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужених и **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1354/22 од 21.07.2022. године у делу става другог изреке којим су обавезани тужени да тужиљи исплате 967.154,90 динара на име улагања у адаптацију и доградњу стамбене зграде 1 на КП .../..., .../... и .../... КО ... и у ставу шестом изреке, којим је одлучено о трошковима спора и у том делу предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање о захтеву тужиље.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1354/22 од 21.07.2022. године, у преосталом делу става другог изреке.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1354/22 од 21.07.2022. године укинута је пресуда Основног суда у Јагодини П 1324/20 од 07.03.2022. године (став први изреке). Делимично је усвојен тужбени захтев тужиље па је утврђено према туженима да је тужиља по основу стицања у породичној заједници стекла право на исплату, и то на име улагања у адаптацију и доградњу стамбене зграде број 1 спратности Пр+1+Пт која се налази на КП .../..., .../... и .../... КО ..., износ од 10% утврђене вредности улагања од 9.671.549,20 динара, што износи 967.154,90 динара, на име улагања у изградњу објекта надстрешнице за машине зграда број 4, која се налази на КП ... и ... КО ... износ од 10% од утврђене вредности улагања од 646.702,40 динара, што износи 64.670,20 динара, на име улагања у изградњу објекта надстрешнице од дрвета зграда број 5, која се налази на КП ... и ... КО ... износ од 10% утврђене вредности улагања од 163.953,00 динара, што износи 16.395,30 динара, на име улагања у изградњу викендице у ... која се налази на КП .../... КО ... износ од 10% од утврђене

вредности улагања од 465.044,60 динара, што износи 46.504,50 динара, на име улагања у адаптацију и доградњу објекта који се налази на КП .../... КО ..., стамбена зграда са локалом број 11 износ од 10% утврђене вредности улагања од 1.216.120,80 динара, што износи 121.612,10 динара, на име улагања у куповину, изградњу и адаптацију објекта на КП .../... ... КО ..., површине 85 м², воћњака 3. класе површине 10,87 ари износ од 10% од утврђене вредности улагања од 3.363.698,80 динара што износи 336.370,00 динара, на име удела у куповини покретних ствари ближе описаних у изреци другостепене одлуке 10% од укупно утврђеног износа вредности наведених ствари од 336.030,00 динара што износи 33.603,00 динара, на име удела у куповини покретних ствари износ од 10% укупно утврђеног износа од наведених покретних ствари 6.445.797,70 динара, што износи 644.579,80 динара, што све укупно износи 2.230.889,80 динара, па су обавезани тужени да тужиљи исплате овај износ са законском затезном каматом од пресуђења до исплате (став други изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је према туженима на основу стицања у породичној заједници стекла право на исплату 20% на име куповине и улагања у покретне и непокретне ствари, на име улагања у зграду број 1 која се налази на КП .../..., .../... и .../... КО ... износ од 1.934.309,84 динара, у објекат надстрешница за машине зграда број 4 износ од 138.926,40 динара, објекат надстрешница од дрвета зграда број 5 износ од 39.459,20 динара, на име улагања у изградњу викендице у Секуричу која се налази на КП .../... КО ... износ од 93.008,92 динара, на име улагања и доградње у објекат на КП .../... у КО ..., зграда број 11 износ од 1.243.224,16 динара, на име улагања у куповину и изградњу и адаптацију објекта на КП .../... ... износ од 1.755.000,00 динара, на име улагања у куповину покретних ствари износ од 1.705.677,00 динара, а преко досуђеног износа од 10% улагања из става првог изреке ове пресуде (став трећи изреке). Одбијен је захтев тужиље којим је тражила да по основу стицања у породичној заједници власник непокретности која се налази на КП .../... број зграде 1, ..., земљиште под зградом површине 85 м², воћњака 3. класе који се налази на истој парцели површине 10,87 ари са обимом удела од 734/1172 уписане у ЛН ... КО ..., са уделом од 50% што је тужени ББ дужан да призна и трпи да се тужиља упише као сувласник наведених непокретности (став четврти изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди према туженима да је тужиља на име стицања у породичној заједници стекла 20% удела и то у покретним стварима ближе описаним у ставу изреке пресуде (став пети изреке). Обавезани су тужени да исплате тужиљи на име трошкова спора износ од 388.097,50 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате (став шести изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију, због погрешно утврђеног чињеничног стања, битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и одлуке о трошковима поступка.

Тужиља је одговорила на ревизију.

По оцени Врховног суда ревизија тужених изјављена против наведене пресуде дозвољена је у смислу члана 403. став 2. тачка 3. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23).

Испитујући правилност другостепене пресуде у делу у којем је усвојен тужбени захтев на основу члана 408. ЗПП Врховни суд је закључио да ревизија није основана у делу у којем су обавезани тужени да тужиљи исплате новчане износе на име стицања у породичној заједници и то на име улагања у зграду број 4, у зграду број 5, у викендицу у ..., у објекат у ... број ..., у објекат ..., на име удела у куповини покретних ствари и у погледу тих одлука другостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

У преосталом делу ревизија је основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Тужиља и тужени ББ су бивши супружници и из брака имају три кћери ДД рођену ... године, ЂЂ рођену ... године и ЕЕ рођену ... године. Тужени ВВ и ГГ су супружници, родитељи туженог ББ. Тужиља је са туженим ББ најпре засновала ванбрачну заједницу 09.10.1993. године, а потом и брачну заједницу 01.06.1994. године. Заснивањем најпре ванбрачне заједнице, а потом и брачне заједнице са туженим ББ, тужиља је истовремено засновала и породичну заједницу са родитељима овде туженим ВВ и ГГ и бабом и дедом туженог ББ у њиховом домаћинству у селу Деда туженог ББ, ЖЖ, је у тој заједници живео до смрти 2006. године, док је баба ЗЗ све време била у заједници са осталим странкама. Тужиља и тужени ББ су развели брак 17.11.2011. године, при чему је тужиља са децом напустила заједницу у децембру 2010. године. Укупно време трајања заједнице је било 16 година и то од 09.10.1993. године до децембра 2010. године. У време заснивања заједнице тужиља је имала ..., а тужени ... годину. Тужиља је у породичној заједници чувала и неговала заједничку децу, обављала кућне послове, радила повремено на имању у башти, али никада није била у радном односу нити је у заједницу унела посебну имовину. Тужени ББ је прве две године брака радио на пољопривреди у свом домаћинству и на чувању стоке, као и код других људи за новац, а после тога је регистровао ..., као предузетник. Бавио се продајом ... које је користио и потом продавао. У тренутку престанка заједнице имали су једно теретно возило марке „...“ тип „...“, рег. ознаке ...-..., камион марке“...“ рег ознаке ...-..., прикључно возило марке „...“ рег ознаке ...-.... Тужени ГГ и ВВ су у време заснивања породичне заједнице са тужиљом, били радно способни, радили су у ... и зараду уносили у породичну заједницу. Он је зарађивао 5000-6000 франака, а она 3000 франака. Када су долазили из ... доносили су новац за чланове домаћинства између 2000 и 3000 франака у новцу, а и друге потребе домаћинства у роби. Након пензионисања донели су 150.000 франака. Деда туженог ББ и баба тужена ЗЗ живели су са тужиљом и туженим ББ у породичној заједници, али у засебном домаћинству, у старој кући. Он је правио корпе од пружа и продавао, примао је пензију и радио у пољопривреди и чувао стоку. Баба туженог се бавила пољопривредом и чувањем стоке и радила у башти. Производи добијени од пољопривреде и сточарства употребљени су за потребе заједнице. У све спорне објекте су улагана новчана средства, и то у зграду број 1 која се налази на кп .../..., .../... и .../... уложено је 9.671.549,20 динара, у надстрешницу за машине- зграда број 4 уложено је 646.702,40 динара, у надстрешницу – зграда број 5 уложено је 163.953,00 динара, у викендицу у ... – зграда број 10 уложено је 475.020,00

динара, у стамбену зграду са локалом у улици ... број ... - зграда број 11 уложено је 1.216.120,80 динара, у објекат број 12 улагање износи 3.363.698,80 динара.

Из овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је, након одржане расправе у смислу члана 383. став 4. ЗПП, укинуо пресуду Основног суда у Јагодини П 1324/20 од 7.3.2022. године и делимично усвојио тужбени захтев тужиле, као у изреци другостепене пресуде, јер је утврдио другачије доприносе чланова породичне заједнице у стицању заједничке имовине, а извео је и другачије закључке о томе шта представља заједничку имовину чланова породичне заједнице.

По становишту Врховног суда ревизија је делимично основана, јер је другостепени суд након одржане расправе у смислу одредбе члана 383. став 4. ЗПП погрешно утврдио чињенично стање што је дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Чланом 195. став 1. Породичног закона прописано је да је имовина коју су заједно са супружницима, односно ванбрачним партнерима стекли радом чланови њихове породице у току трајања заједнице живота у породичној заједници представља њихову заједничку имовину, а ставом 3. да се на имовинске односе чланова породичне заједнице сходно примењују одредбе овог закона о имовинским односима супружника, осим одредбе члана 176. став 2. (уписивање у јавни регистар) и члана 180. став 2. (претпоставка о једнаким уделима). Одредбом члана 171. став 1. Породичног закона прописано је да имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину. Чланом 177. истог Закона прописано је да се деобом заједничке имовине у смислу овог закона сматра утврђивање сувласничких односно суповерилачких удела сваког супружника у заједничкој имовини.

На бази овако утврђеног чињеничног стања, правилно је другостепени суд извео материјално правни закључак да је тужилца са туженима у току трајања породичне заједнице, као њен члан улагала у имовину чланова породичне заједнице, због чега је имовина чланова породичне заједнице увећана, па тужилци припада право на потраживање у новцу у смислу члана 170. став 1. Породичног закона. Стога, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд погрешно оценио доприносе чланова породичне заједнице у увећању вредности имовине чланова породичне заједнице. Правилан је закључак првостепеног суда да је економска база, из које су делимично стицана средства породичне заједнице од 5.16,32 ха 10%, да су тужени ГГ и ВВ допринели стицању и увећању имовине породичне заједнице са укупно 60%, а тужени ББ и тужилца АА са по 10% или укупно 20%, док су баба и деда туженог ББ учествовали у стицању и увећању имовине чланова породичне заједнице са по 5% или укупно 10%, о чему је другостепени суд дао ваљане разлоге које у целости прихвата и Врховни суд.

Супротно наводима ревидента, другостепени суд је правилно утврдио да је у току трајања брачне заједнице тужилца са туженима учествовала у стицању и увећању имовине из става 2. изреке другостепене пресуде. Наиме, имовина стечена у породичној заједници резултат је уложеног рада чланова домаћинства и материјалне базе у земљишту, која је унета у заједницу, као посебна имовина туженог ГГ.

Неосновано ревидент наводи да су средства из пензионог фонда тужене ВВ њена посебна имовина и да је зато неоснован захтев тужиле за исплату новчаног износа везаног за стицање за кућу у .. у .. број Ово стога што тужена није доказала да је средства која је уплаћивала на име доприноса за пензијско осигурање уплаћивала из своје посебне имовине, у ком случају би износ подигнут из „пензионе касе“ био њена посебна имовина, а тада и кућа у ... број ... би била посебна имовина. Ово стога, што је износ уплаћених доприноса за пензијско осигурање, који може да се подигне у целости када се за то испуне услови или ткз. износ из „пензионе касе“ специфичан вид штедње.

Неосновани су наводи ревидента везани за куповину, изградњу и адаптацију објекта на к.п. .. КО ..., јер је утврђено да се ради о новом објекту грађеном у току трајања породичне заједнице, чија је вредност у тренутку прекида заједнице била 3.363.698,80 динара према налазу вештака, али како се управо ради о новосаграђеном објекту, то тужилји припада 10% вредности објекта према стању на дан прекида заједнице, а према ценама на дан пресуђења или 336.370,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Неосновани су наводи ревидента о томе да је путнички аутомобил „...“ ... посебна имовина туженог ББ, јер су новац за куповину дали ГГ и ВВ, као поклон сину, па представља његову посебну имовину, као и новац за куповину ..., јер су парничне странке, док је заједница трајала, стицали у њој као чланови породичне заједнице. Наведене ствари су прибављене активностима које се сматрају радом, а камиони који су доносили плодове радом туженог ББ и који су замењени новим камионима, поново су заједничка својина чланова породичне заједнице.

Правилно је суд обавезао тужене да тужилји плате вредност покретних ствари јер сходно члану 184. и 185. Породичног закона ствари за вршење заната или занимања и предмети домаћинства који су остали у државини чланова породичне заједнице у трајању од најмање 3 године, припадају у искључиву својину њима, уз урачунавање у њихов удео.

Међутим, основани су наводи ревидента о томе да је другостепени суд погрешно утврдио чињенично стање везано за увећање вредности објекта број 1. Наиме, из списка произлази да је вредност стамбене породичне зграде саграђене на к.п. .../..., .../... и .../... КО ... пре заснивања ванбрачне заједнице између АА и ББ, према стању изграђености на дан заснивања ванбрачне заједнице умањена за амортизацију и солидно одржавање износила 7.986.094,66 динара, а након улагања свих парничних странака према степену изграђености на дан прекида заједнице 9.671.549,20 динара или да увећање вредности објекта износи 1.685.455,00 динара. Међутим, другостепени суд је утврдио да је укупна вредност улагања странака у објекат број 1 за време трајања породичне заједнице 9.671.549,20 динара, што не произлази из списима приложених доказа, па је погрешно утврђено чињенично стање за примену одредбе члана 170. став 1. ЗПП, и то чињеница колико је увећана вредност посебне имовине чланова породичне заједнице у току трајања заједнице.

6

Стога ће другостепени суд у поновном поступку отклонити указане неправилности и донети нову и закониту одлуку и одлучити о трошковима поступка према коначном успеху странака у поступку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци, на основу одредаба чланова 414, 416. став 3. и 165. став 3. ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић